

Friluftspan Karlsborgs kommun 2018

Dokumenttyp:	Plan
Diarienummer:	52.2018
Beslutande:	Kommunfullmäktige
Antaget:	2018-10-29 § XX
Reviderat:	
Gäller fr.o.m.	2018-10-29
Gäller t.o.m.	Tillsvidare
Dokumentet gäller för:	Kultur- och fritidsförvaltningen
Dokumentansvar:	Förvaltningschef

Innehållsförteckning

1.	Arbetets organisation	3
2.	Inledning	4
3.	Syftet och bakgrund	5
4.	Forskning om friluftsliv	6
5.	Tätortsnära natur	6
6.	Allemansrätt med oklara gränser	7
7.	Skyddad natur	8
8.	Karta över naturreservaten i Karlsborgs kommun	10
9.	Nationella och kommunala mål för friluftslivet	10
10.	Område av riksintresse för friluftsliv	12
11.	Friluftsliv i den kommunala förvaltningen.	15
12.	Referenser	28

Arbetets organisation

Arbetet med en friluftsplån för Karlsborgs kommun startade 2014. Ingemar Ahlström anlätades för att inventera friluftslivet i Karlsborg och att skriva ett utkast till plan. En styrgrupp bildades och i styrgruppen ingick:

- Stig Carlsson, Kultur och Fritidsnämndens ordförande
- Thomas Blomgren, Kultur och Fritidschef
- Thorbjörn Ingvarsson, föreningskonsulent
- Lars Ramsin, kommunledningsförvaltningen
- Henrik Fransson, Karlsborgs Turism
- Mats Mellblom, Ledamot Kultur och Fritidsnämnden

Vid något tillfälle har även Peter Eriksson, Länsstyrelsen medverkat.

Ingemar Ahlströms arbete lades till grund för en remiss under första halvåret 2017. Av remissvaren framgick att en omfattande bearbetning var nödvändig innan planen kunde antas. En arbetsgrupp tillsattes. Till arbetsgrupp utsågs:

- Thorbjörn Ingvarsson
- Lars Ramsin
- Mats Mellblom
- Peter Wibjörk, Friluftsfremjandet Karlsborg
- Max Pålsson, Naturskyddsföreningen Karlsborg

Vid enstaka tillfällen har Jarl Karlsson, Karlsborgs Turism AB och Fredrik Tidholm, Karlsborgs Utvecklingsbolag AB medverkat.

Denna plan är dels en nulägesbeskrivning och dels ett långsiktigt dokument om friluftslivets utveckling. Den ska kompletteras med en handlingsplan där enskilda åtgärder prioriteras. I handlingsplanen kan åtgärder tas bort eller läggas till. Handlingsplanen ska uppdateras regelbundet. Åtgärder för friluftslivet genomförs inte bara av offentliga aktörer. Ideella och kommersiella krafter medverkar i hög grad till friluftslivets utveckling. Den största effekten erhålls ofta genom att dessa tre samhällssektorer samverkar. Som ett forum för samverkan föreslås i planen att ett friluftsråd bildas. En viktig uppgift för friluftsrådet blir att hålla handlingsplanen aktuell.

1.1 Finansiering

Finansiering har skett av Karlsborgs kommun med stöd av Naturvårdsverkets statliga bidrag för lokal och kommunal naturvård (LONA).

Friluftsplånen finns på Karlsborgs kommuns webbplats.
www.karlsborg.se

1. Inledning

Att ta fram en friluftsplän för Karlsborgs kommun var tankar som först kom fram under 2014. Anledning till detta var att sammanställa och visa på vad Karlsborgs kommun har att erbjuda våra kommuninnevånare och besökande. Kostnader för detta arbete kunde täckas med finansiering av kommunala medel och ekonomiskt stöd från Naturvårdsverkets statliga stöd för lokal och kommunal naturvård (LONA).

2015 var Kultur- och Fritidsnämnden på det klara med hur vi ville genomföra arbetet med att ta fram en friluftsplän för Karlsborgs kommun, det utsågs en ledningsgrupp och en arbetsgrupp. Vi genomförde en omfattande och heltäckande remissrunda för att syna vårt grundmaterial och kunna inarbeta kunskap och idéer från såväl ideella föreningar som andra funktioner inom både kommunal verksamhet och annan verksamhet i vår kommun. För att få ett slutresultat som är till gagn för både kommuninnevånare och besöksnäring involverades Karlsborgs Turism AB i arbetet. När vi inarbetat kunskaper och idéer från remissomgången, gjorde vi ett omtag och tog in ett antal personer från remissgruppen i vår arbetsgrupp. Detta i slutarbetet med att ta fram ett förslag till Friluftsplän för Karlsborgs kommun.

Varför friluftsplän?

Vad är friluftsliv – en definition ” *Vistelse utombus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling* ”

Som ordförande i Kultur- och Fritidsnämnden vill jag ge några exempel på vad Karlsborgs kommun har att erbjuda när det gäller friluftsliv.

- Vi har 2 st. stora sjöar som till delar finns i vår kommun som båda är klassade som riksintresse, Vättern och Unden.
- Sjöar har kommunen gott om, faktum är att vi har en sammanlagd strandlinje på över 300 km. Vättern där kommunen har sin östra kommungräns till andra kommuner, byter skepnad från i södra delen av kommunen ha långsträckta sandstränder till i norra delen ha stränder med klipplandskap. Vi har Göta kanal inom vår kommun som binder ihop Vättern och Väneren.
- Den fantastiska nationalparken Tiveden ligger till stora delar i vår kommun, men inte att förglömma att vi har ytterligare 13 st. naturreservat i vår kommun. Alla med sin egen särart.

Detta var några få exempel på vad vi som kommuninnevånare eller besökare i Karlsborg har möjlighet att uppleva. Karlsborgs kommun har mycket kulturhistoria knutet till friluftsliv, något som ”friluftsplänen för Karlsborgs kommun” med text och hänvisande kartor påvisar.

Stig Carlsson

Ordförande Kultur- och Fritidsnämnden

2. Syfte och bakgrund

Friluftsplänen ska utgöra ett aktuellt kunskapsunderlag för översiktsplanering och detaljplanering, så att friluftslivets intressen tas tillvara och utvecklas.

Målsättningen för friluftslivet i Karlsborgs kommun redovisas i planen. Den är ett underlag för att bevara och utveckla värdefulla friluftsområden i kommunen. Planen fungerar även som ett underlag till informationsmaterial.

3.1 Bakgrund friluftsplänen

Kommunen beslutade 2014 att ta fram en friluftsplän med utgångspunkt i såväl de nationella miljö kvalitetsmålen som nationella målen för ”friluftslivspolitik”. Friluftsplänen ska ligga till grund för kommunens arbete med att säkerställa och utveckla områden och möjligheter för friluftsliv, naturvård och naturturism. Planen ska redovisa områden och upplevelsevärden för friluftsliv och naturturism med utgångspunkt i olika aktiviteter och målgruppers behov.

Tillgänglighet i vid bemärkelse är en grundförutsättning för friluftslivet, och ingår som en viktig del i friluftsplänen. Det handlar bland annat om samordning av kommunikation och information för att marknadsföra och tillgängliggöra naturen för friluftsliv och turism.

3.2 Definition av friluftsliv

Friluftsliv – en definition

”Vistelse utombus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling.”

Avgränsning i denna friluftsplän

Det finns en mängd olika typer av friluftaktiviteter. Avgränsningen mellan de som tagits med i friluftsplänen och de som inte inkluderats utgår ifrån definitionen av friluftsliv. Aktiviteter knutna till idrottsanläggningar eller som ofta utförs inomhus är inte medtagna med vissa undantag.

Golfbanor (ej bangolf/minigolf) används ofta även för andra friluftaktiviteter och skötseln av en golfbana innefattar mer eller mindre vidsträckt naturområden utanför själva banområdet.

Motoriserade aktiviteter är inte medtagna med något undantag, till exempel aktiviteter under rubriken Båtliv. För de flesta är båten ett medel för att komma ut i naturen, för fiske eller naturupplevelser i allmänhet. Mer tävlingsinriktade båttaktiviteter behandlas inte. Jakt, som är en

mycket omfattande fritidssysselsättning, ingår inte heller i friluftsprogrammet. Jakt har en tydlig koppling till de areella näringarna jord- och skogsbruk och regleras av särskild lagstiftning.

Utövandet sker på egen mark eller regleras av olika former av markägarupplåtelse eller arrenden. Kommunen har liten inverkan på fritidsjaktens förutsättningar.

3. Forskning om friluftsliv

Vad vet vi om friluftsutövandet i Sverige? Vilka personer är det som utövar friluftsliv, hur skiljer sig utövandet mellan olika åldersgrupper och vilka aktiviteter utövar vi helst? För att beslutsfattare, myndigheter och andra aktörer ska kunna planera och genomföra insatser behöver de kunskap om friluftslivets förutsättningar, nu och över tid. Det är tack vare forskning och statistik som vi kan uttala oss om hur saker förhåller sig, tenderar eller faktiskt är.

Lärosäten med friluftsliv

Forskning om friluftsliv förekommer idag på olika lärosäten i varierande omfattning och med olika inriktning. Nedan räknas några lärosäten upp där det bedrivs forskning om friluftsliv idag:

* Mittuniversitetet, har forskning om naturturism, friluftsliv i skyddad natur, friluftsliv i fjällen, samt besökarstudier.

* Göteborgs universitet, har forskning om friluftsliv i kustmiljöer, barns friluftsliv, besökarstudier.

* Gymnastik- och idrottshögskolan och Örebro universitet, har forskning om lärande inom friluftsliv.

* Umeå universitet, har forskning om naturturism, regional utveckling.

* Sveriges lantbruksuniversitet, har forskning om friluftsliv i skog, friluftslivets ekonomi.

* Forskning bedrivs även vid Blekinge Tekniska Högskola.

Mer information om forskning friluftsliv finns på Naturvårdsverkets webbplats samt på (CNV) Centrum för naturvägledning.

4. Tätortsnära natur

Av Sveriges befolkning (ca:10 miljoner) människor, bor huvuddelen ca: 8 miljoner i tätorten. Att kunna utöva friluftsliv är av största värde för ca: 3 miljoner, vilket gör att det påverkar deras val av bostadsort och bostadsområde. Det tätortsnära friluftslivet är därför viktigt att beakta när det gäller användningen av mark och vatten i anslutningen till tätorter. De allra flesta anser att det är kommunernas och statens ansvar att skydda mark som är lämplig för friluftsliv.

Tätortsnära natur bör inte ligga längre ifrån bostaden än att det gångavstånd, man bedömer avståndet till 1 km, som längst 2 km. Desto närmare ett friluftsområde man bor desto oftare besöker man det.

I Karlsborg är det endast boende runt Rödesunds torg och Kanalholmen som har längre än 1 km till skogsområden. Boende i detta område har närhet till friluftsbad, fiske och båtliv.

Vår hälsa och vårt psykiska välbefinnande gynnas av att vara ute i naturen vilket gör att ju oftare man besöker ett grönområde ju mindre är man utsatt för stressrelaterade sjukdomar. Ett sådant samband gäller oavsett kön, ålder, social och ekonomisk status i samhället. Detta gör att bevarande av grönområden inom tätorten nära bostäder och arbetsplatser blir en samhällsekonomisk investering. En god folkhälsa blir därigenom beroende av möjligheterna att utöva friluftaktiviteter eller bara vara ute i naturen.

5. Allemansrätt med oklara gränser

Kommunen är tillsynsmyndighet för tillämpningen av miljöbalken och vissa andra lagar av betydelse för friluftslivet. Allemansrätten är ingen lag, men den är inskriven i grundlagen som begrepp, men dess innehåll finns inte beskrivet i detalj. Den innebär i stort att alla har rätt att vara i naturen så länge man inte bryter mot någon av de lagar som omger allemansrätten och i visar hänsyn mot omgivningen. Gränserna för allemansrätten är oklara, och utvecklingen av friluftsliv och turism har ökat oklarheterna. Allemansrätten kan begränsas genom bland annat miljöbalkens föreskrifter för lagskyddad natur. Andra lagar av betydelse för allemansrätten är tillämpliga paragrafer i brottsbalken, terrängkörningslagen, kulturminneslagen, strandskyddslagen, ordningslagen och vattenskoterförordningen.

Det här får du göra i den svenska naturen:

- Gå, cykla och rida och vara nästan överallt i naturen. Men inte för nära boningshus (villor). Om du öppnar en grind måste du stänga den bakom dig.
- Gå, cykla och rida på privata vägar.
- Tälta en natt. Men inte för nära boningshus (villor). Vill du tälta längre tid måste du fråga den som äger marken.
- Bada, åka båt och gå iland, men inte nära boningshus (villor).
- Plocka blommor, bär och svamp.
- Fiska med metspö och kastspö utmed kusten och i de fem största sjöarna (Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland).
- Du får göra upp en liten eld om du är försiktig. Elda inte direkt på en berghäll, den går sönder. Det är bäst att elda där det finns en särskild plats för eldning. Under sommaren utfärdar ofta kommunen ofta eldningsförbud.

Tänk på det här:

- Du får inte passera över tomter, trädgårdar, planteringar eller odlad mark, till exempel åkrar.
- Du får inte köra bil, motorcykel eller moped i naturen. Du får heller inte köra på stigar, parkvägar eller i motionsspår.
- Du får inte elda om det är mycket torrt väder eller blåser hårt. Då kan elden sprida sig.
- Du får inte ta eller skada träd och buskar.
- Du får inte ta frukt, bär, grönsaker eller något annat som växer i trädgårdar, planteringar eller på åkrar.
- Lämna inte kvar eller kasta något skräp. Burkar, glas, plast och annat skräp kan skada djur och människor.
- Du får inte jaga, störa eller skada djur. Det är också förbjudet att ta fågelägg eller röra djurens bon eller ungar.

- Du får inte fiska utan tillstånd i sjöar och vattendrag, men längs kusten och i de fem största sjöarna får du fiska med metspö eller kastspö utan tillstånd.
- Hundar får inte vara lösa i naturen under tiden 1 mars – 20 augusti. Då har djuren ungar. En lös hund kan skrämra och skada djuren. Det är bäst att alltid ha hunden kopplad i naturen

6. Skyddad natur

Värdefull natur kan på olika sätt skyddas mot exploatering eller andra ingrepp. Syftet är ofta att bevara den biologiska mångfalden, men naturskyddet kan också vara inriktat på att upprätthålla möjligheter till rekreation och friluftsliv. Naturreservat är den vanligaste skyddsformen. Skyddsbestämmelserna anpassas för varje reservat beroende på syftet med reservatsbildningen. Strandskydd är en lag som stärker allemansrätten vid vatten.

Strandskyddet ska trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsmiljöer för växt- och djurliv. Det generella strandskyddet sträcker sig 100 meter upp på land och 100 meter ut i vattnet, längs hav, sjöar och vattendrag. Strandskyddet kan utökas upp till 300 meter. I kommunen har vi tre sjöar med utökat strandskydd på 300m Vättern, Viken och Bottensjön samt 16 sjöar med utökat strandskydd på 200m. Mer information om skyddade områden finns på länsstyrelsens webbplats.

Namn	Skyddsform	Syfte
Bölets ängar	Naturreservat	Bevara ett rikt odlinglandskap med sällsynt flora och fauna. För framtiden bevara ett för allmänheten populärt utflyktsmål.
Bölskullen	Naturvårdsområde	Bevara ett område med en sällsynt och värdefull geologi och topografi som hyser intressanta växtlokaler.
Granvik	Naturreservat	För framtiden bevara ett attraktivt strandområde samt bereda allmänheten till friluftsliv detsamma.
Hovet	Naturreservat	Bevara en unik hagmarksmiljö med grova ädellövträd samt utveckla och tillgängliggöra området för friluftslivet.
Hulta hagar	Naturreservat	Bevara värdefulla naturmiljöer knutna till ädellövskog, triviallövskog samt till friluftslivet där besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.
Håketjärnarna	Naturreservat	Bevara värdefulla naturmiljöer knutna till åldrig barrskog samt till friluftslivet där besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.
Lindberga	Naturvårdsområde	Att för framtiden bevara ett område med en från vetenskaplig synpunkt synnerligen värdefull geologi och en naturlig hagmark samt att ge allmänheten möjlighet till naturstudier.

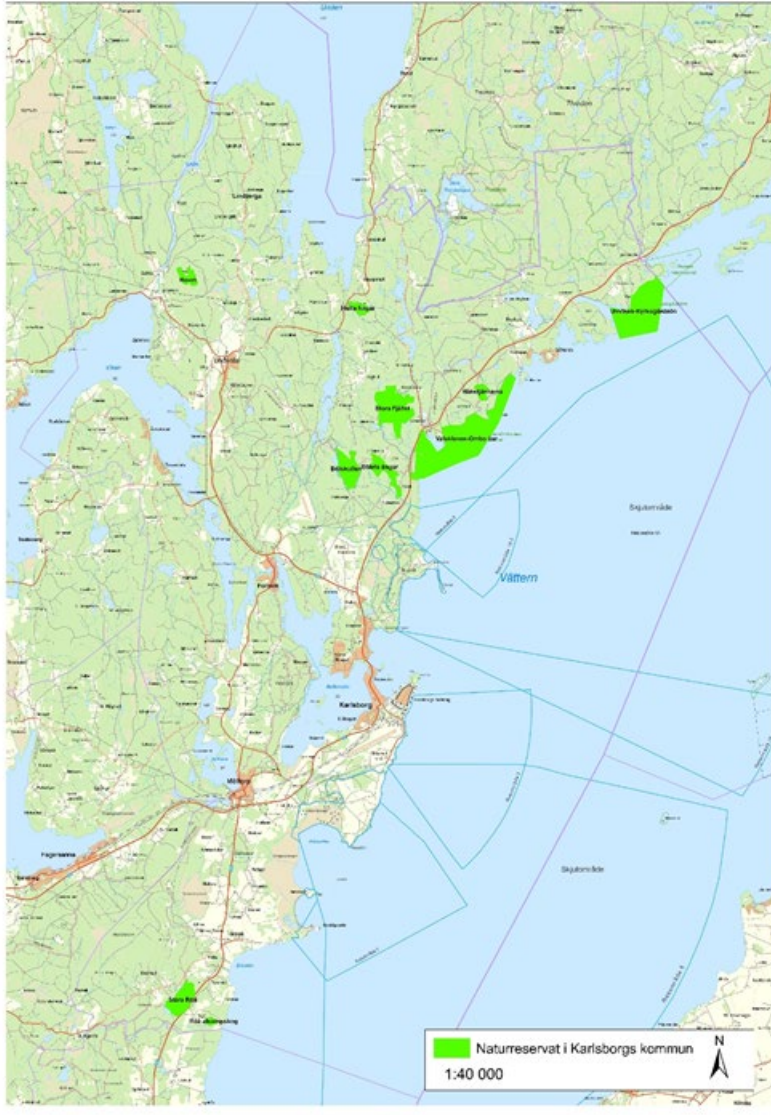

Myrhulta mosse	Naturreservat	Bevara ett stort sammanhängande komplex av öppen myr, trädbevuxen myr, sumpskogar och fastmarksholmar med äldre barrskog samt tillgängliggöra området för det rörliga friluftslivet.
Röå alsumpskog	Naturreservat	Att för framtiden bevara en naturskogsartad alsumpskog med dess flora och fauna och naturliga successioner.
Stora Fjället	Naturreservat	Bevara naturvärden till gamla hållmarkstallskogar och åldriga barrskogar samt till det rörliga friluftslivet där besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.
Stora Röå	Naturreservat	Att för framtiden bevara ett område med intressant geologi och topografi.
Uvviken- Kyrkogårdsön	Naturreservat	Bevara ett orört skärgårds- och klipplandskap med välutvecklade rundhällar och hållmarkstallskogar samt för det rörliga friluftslivet.
Valekleven- Ombo öar	Naturreservat	Bevara ett orört skärgårds- och klipplandskap med välutvecklade rundhällar, hållmarkstallskogar och lövrika sluttningar i grönstnstråk samt för det rörliga friluftslivet.

I Karlsborgs kommun ingår en del av Tivedens nationalpark samt 13 naturreservat varav flera också är skyddade som Natura 2000-områden. Naturreservaten finns utförligt beskrivna på länsstyrelsens webbplats. Kommunen har enligt beslut och skötselplanansvar för tillsyn och underhåll av vandringsleder och friluftsanordningar i flera av naturreservaten i kommunen. Av kommunens 13 naturreservat är skydd och bevarande av natur-kulturmiljö det huvudsakliga syftet med reservaten. I nio reservat är även bevarande och utveckling för friluftsliv en del i syftet, där åtgärder för friluftsliv tas upp i skötselplanen. Naturreservatet Granvik är kommunens egna naturreservat där kommunen själva ansvarar för förvaltningen.

7. Karta över naturreservaten i Karlsborgs kommun.

8. Nationella och kommunala mål för friluftslivet

I regeringens proposition Framtidens friluftsliv 2009/2010:238 beskrivs det övergripande målet för friluftslivet på följande sätt:

Målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö.

Friluftslivsmålen innebär att:

1. Tillgänglig natur för alla

Naturen ska vara tillgänglig för alla. Det innebär att möjligheten att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet är stor och människors olika behov är tillgodosedda.

Karlsborg:

Alla invånare ska ha tillgång till naturen efter personliga förutsättningar. Inventera, åtgärda brister och informera för att underlätta att alla har tillgång till naturen.

2. Starkt engagemang och samverkan

Ett starkt engagemang och samverkan där personligt och ideellt engagemang står i centrum.

Organisationerna bör i högre grad än idag samverka.

Karlsborg:

God samverkan mellan föreningar, skola, kommun, näringsliv och markägare. Stötta och utveckla olika samverkansformer, t.ex. för att ansöka om externa ekonomiska bidrag.

3. Allemansrätten

Allemansrätten är grunden för friluftslivet. Det innebär att allemansrätten värnas och allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.

Karlsborg:

Genom information och utbildning i skola och till allmänheten, skapa bra förutsättning för god kunskap om allemansrätten.

4. Tillgång till natur för friluftsliv

Det finns tillgång till natur för friluftslivet. Det innebär att samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap.

Karlsborg:

Säkerställa tillgången till natur för friluftsliv genom hållbart brukande, fysisk planering och bevarande.

Öka antalet områden lokalt som är kända och besökta.

5. Attraktiv tätortsnära natur

Det finns attraktiv tätortsnära natur för friluftslivet. Det innebär att befolkningen har tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturmiljövärden.

Karlsborg:

Bevara och utveckla tätortsnära natur i form av grönområden med frilufts-, natur- och kulturmiljövärden. Öka tillgängligheten till tätortsnära strandområden och vatten.

6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Att bidra till en hållbar landsbygdsutveckling och regional tillväxt i alla delar av landet. Detta bör innebära att friluftsliv samt natur- och kulturturism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark och hållbar utveckling och regional tillväxt.

Karlsborg:

Öka Karlsborgs attraktionskraft som besöksmål inom uteliv, natur- och friluftsliv. Främja verksamheter som är ekologiskt och ekonomiskt hållbara.

7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Att skyddade områden är en resurs för friluftslivet. Det innebär att skyddade områden med värden för friluftslivet skapar goda förutsättningar för utevistelse genom förvaltning och skötsel som främjar friluftsliv och rekreation.

Karlsborg:

Göra våra skyddade naturområden mer kända, tillgängliga och attraktiva för friluftsliv och rekreation.

Höja upplevelsevärde för dessa områden. Öka utbudet av guidade turer och personliga möten.

8. Ett rikt friluftsliv i skolan

Innebär att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och motsvarande skolformer samt fritidshem bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling i enlighet med verksamheternas styrdokument. Barn och elever bör ges goda möjligheter att vistas utomhus.

Karlsborg:

Friluftsliv ska vara en naturlig del i skolans arbete och innefattar både vistelse, rörelse utomhus och information om naturen och dess bevarande.

9. Friluftsliv för god folkhälsa

Att skapa goda förutsättningar för att människor kan vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet. Det innebär att evidensbaserade kunskaper om insatser som skapar förutsättningar för friluftsliv och främjar hälsa sammanställs och sprids till kommuner, landsting, ideella organisationer och andra berörda aktörer.

Karlsborg:

Uppmuntra till friluftsliv genom vistelse eller fysisk aktivitet utomhus, och tillse att det finns tillgänglig natur nära invånarna för att underlätta för alla att komma ut.

10. God kunskap om friluftslivet

Det finns god kunskap om friluftslivet. Det innebär att det finns etablerad forskning och statistikinsamling kring friluftsliv som utgår från ämnesfältets bredd och mångvetenskapliga karaktär, är långsiktig över tiden och bygger på behoven hos friluftslivets aktörer.

Karlsborg:

Följa kunskapen om forskning och statistik inom friluftsområdet, så att nya kunskaper återspeglas i kommunens verksamhet och beslut.

9. Område av riksintresse för friluftsliv

(MILJÖBALKEN KAP 3 OCH 4) Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Ett riksintresse innebär att ett område eller ett objekt är av intresse för hela landet. I Sverige betraktas även Natura 2000-områden som riksintresse (se text under förordnanden). Riksintressen kan vara både geografiskt utpekade eller ämnesanknutna. Om ett område är utpekade till riksintresse för flera oförenliga ändamål ges företräde till de ändamål som lämpligast främjar en långsiktig hållbar användning av marken, vattnet och den fysiska miljön. Behövs området för totalförsvaret har detta riksintresse företräde. Förändringar som inte försvårar användningen kan prövas inom ett riksintresse. I tveksamma fall är det länsstyrelsen som avgör om en förändring utgör påtaglig skada eller inte. I Karlsborg finns riksintressen för naturmiljövård, kulturmiljövård, friluftsliv, friluftsliv och turism, yrkesfiske, dricksvatten, vägar, farleder och totalförsvarets militära del.

10.1 Översiktsplan 2014 - 2020

Friluftsliv

MILJÖBALKEN 3 KAP 6§) Större delen av Karlsborgs kommun täcks av riksintresset kring Göta kanal och Tiveden. Samtidigt som skyddet kan medföra begränsningar för framtida förändring utgör riksintresset en av kommunens viktigaste resurser för utveckling av näringar kring turismen.

Friluftsliv och turism

(MILJÖBALKEN 4 KAP 2§) I Karlsborgs kommun finns två riksintressen för friluftsliv och turism enligt 4 kapitlet i miljöbalken. Dessa riksintressen är utpekade av regeringen och namngivna i lagtexten. Riksintressen utgör inget hinder för tätortsutveckling, lokalt näringsliv eller försvaret.

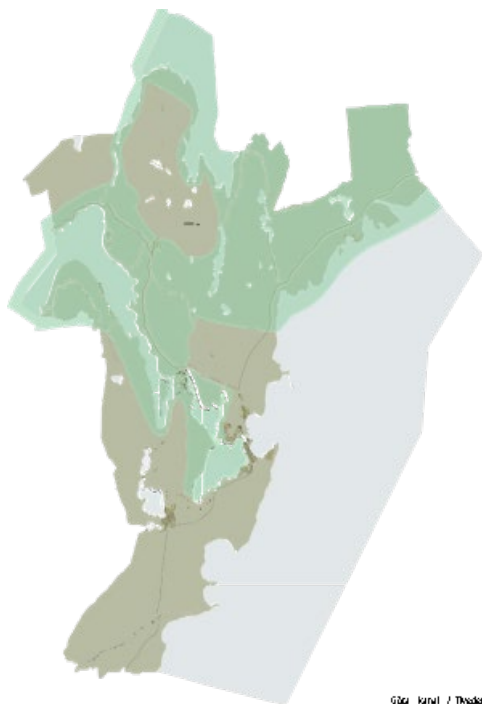
De så kallade geografiska riksintressena omfattar:

- Vättern med öar och strandområden
- Tiveden med områdena vid sjön Unden och sjön Viken samt området utmed Göta kanal mellan Karlsborg och Sjötorp.

10.2 Ställningstagande friluftsliv och turism

- Utpekade riksintressen för friluftsliv och turism är viktiga resurser för utvecklingsmöjligheterna inom Karlsborgs kommun, både som rekreativmiljöer för kommunens invånare och för besöksnäringen.
- Kommunen ska arbeta för att säkerställa en långsiktig hållbar utveckling av utpekade riksintressen.

Karta över områden av riksintresse för friluftsliv

- Vättern med öar och strandområden

KARTA 5.9: Riksintresse för friluftsliv och turism

- Tiveden med områdena vid sjön Unden och sjön Viken samt området utmed Göta kanal mellan Karlsborg och Sjötorp.

10. Friluftsliv i den kommunala förvaltningen.

Flera olika kommunala förvaltningar ansvarar för frågor som rör friluftslivet.

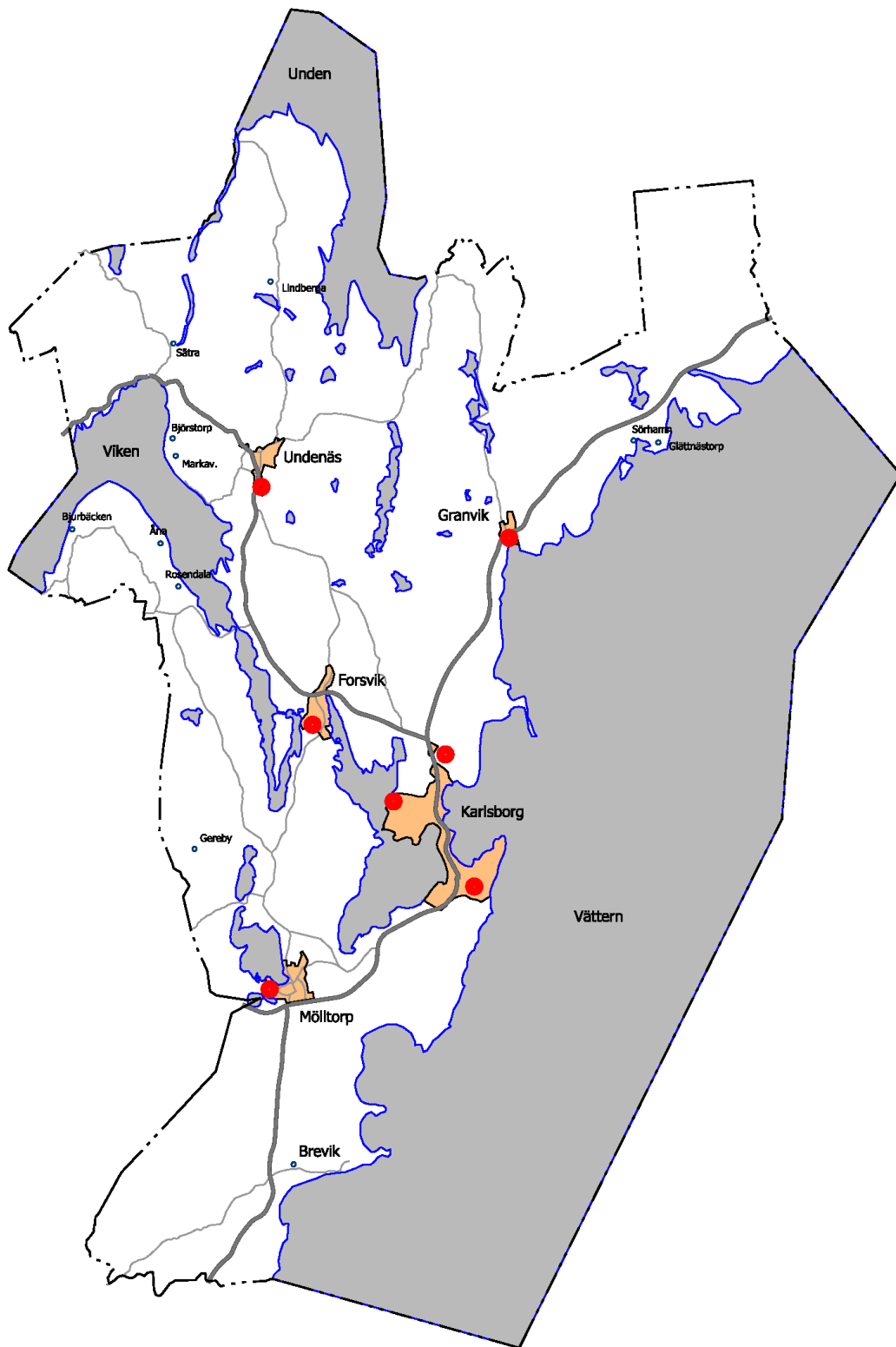
- a. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för fritidsfrågor.
- b. Kommunledningsförvaltningen ansvarar för naturvård och folkhälsa.
- c. Samhällsbyggnadsförvaltningen, Park/Gata ansvarar för parker och närreklamationsområden.
- d. Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för att friluftsliv är en naturlig del i skolans arbete.

11.1 Friluftslivet i Karlsborgs kommun

Karlsborgs kommun har mycket goda förutsättningar för friluftsliv bland annat genom rika och unika tillgångar till natur- och kulturmiljöer, varav flera av riksintresse för friluftslivet, vilket lyfts fram i kommunens översiktsplan 2020. Här betonas också att vattnet och naturen är viktiga tillgångar för invånarnas möjligheter att utöva fritidsaktiviteter och tillgodose en ökande efterfrågan på upplevelser. I kommunens framtidsvision Vision 2020 uppmärksammas kommunens särskilt goda förutsättningar att utveckla naturturismen som en viktig del i besöksnäringen, och som en del i utvecklingsstrategin. I översiktsplanen beskrivs Karlsborg som en inflyttningskommun med stora naturvärden som ger goda möjligheter till en aktiv fritid med friluftsliv i olika former. Planering för en förbättrad folkhälsa genom bland annat fysisk aktivitet är prioriterad i översiktsplanen. I planen betonas även vikten av att se Karlsborg i ett regionalt och nationellt perspektiv. Besöksnäringen är under fortsatt tillväxt i kommunen. Den friluftsinriktade naturturismen är den snabbast växande grenen av turismen och ett viktigt inslag i landsbygdsutvecklingen.

- Hedenområdet
- Området öster om Skackasundet (Norra skogen)
- Hammarnäsområdet
- Mölltorp och Forsvik har små områden i anslutning till skola respektive idrottsanläggning
- Källebacken med omgivning i Udenäs
- Granvik med omgivning, 13 km norr om tätorten

Karta över friluftsområden i Karlsborgs kommun

Beskrivning spår och leder i Karlsborgs kommun

I Karlsborgs kommun finns spår och leder för olika aktiviteter: Anlagda motionsspår som vintertid prepareras för skidåkning, ridspår, vandringsleder, cykelleder, kanotleder.

I friluftsplänen används begreppen motionsspår, spår och leder enligt följande:

- **Motionsspår** är anlagda i rundslingor och försedda med spårmärken. Ibland finns avståndsmärken. De kan vara mer eller mindre markberedda.
- **Spår** avser markerade naturliga stigar/spår, endast i mindre grad iordningställda och underhållna.
- **Leder** följer i stort naturliga stig- och/eller vägsträckningar, markerade med ledmärken eller andra ledsymboler. Lederna är mer eller mindre markberedda beroende på ändamålet med leden; vandringsled, skidled, cykelled, terrängcykelled eller ridled. En led kan gå såväl runt som mellan olika platser.
- **Naturstigar** kan vara såväl spår som leder med natur- och eller kulturinformation. De är oftast slingor.
- **Vattenleder, farleder och kanotleder** behöver ej vara uppmärkta annat än vid iläggningsplatser, vid kanotlyft samt vid andra hinder.

Förteckning och beskrivning av spår och leder i Skaraborgs kommuner ingående i Skaraborgsleder finns på webbplatsen www.skaraborgsleder.se, som också ligger till grund för friluftsplānens sammanfattande spår- och ledförteckning. Uppgifterna om kommunens motionsspår har kompletterats med inventering i fält hösten 2015. Lederna har tidigare inventerats i fält och kvalitetsvärderats med beskrivning och förslag till åtgärder.

11.1.1 Sammanställning motionsspår

Namn:	Hammarnäset
Plats:	Hammarnäset. Infart från väg 49 ca 700 m.
Markägoförhållande:	Fortifikationsverket, privata
Skötselansvarig:	Försvarsmakten
Spårkaraktär:	Två slingor i flack skogsterräng.
Spårlängd/markering:	2,5 km/röd. 5 km/gul
Belysning:	Nej
Namn:	Molidens IP
Plats:	Heden intill Sporthallen.
Markägoförhållande:	Statens Fastighetsverk
Skötselansvarig:	Försvarsmakten
Spårkaraktär:	Flack och lättsprungen terräng med utsikt över Vättern
Spårlängd/markering:	2,3 km/röd
Belysning:	Ja.
Namn:	Norra Skogens fritidsområde
Plats:	Norra Skogen.
Markägoförhållande:	Karlsborgs kommun
Skötselansvarig:	SOK träff på uppdrag av Karlsborgs kommun

Spårkaraktär: Måttligt kuperat i gallrad tallskog, delvis hårdgjort med grus.
Spårlängd/markering: 1,3 km/blå. 2,5 km/röd, 3,5 km/gul
Belysning: Ja

Namn: **Undenäs/Källebacken**
Plats: Undenäs ca 200 m in på Västra Vätterleden.
Markägoförhållande: Karlsborgs kommun, Skara stift skogsägare, privata
Skötselansvarig: Undenäsbygdens byalag
Spårkaraktär: Lätt kuperad terräng.
Spårlängd/markering: 2,2 km/gul
Belysning: Ja

Namn: **Mölltorp**
Plats: Mölltorp. Vägstump till liten P-plats intill väg 49 mitt emot Ridskolan.
Markägoförhållande: Privat
Skötselansvarig: Mölltorp/Breviks AIF på uppdrag av Karlsborgs kommun
Spårkaraktär: Flack terräng i gallrad tall- och granskog.
Spårlängd/markering: 2 km/röd
Belysning: Nej

Namn: **Karlsborgs fästning/Vanäs udde**
Plats: Karlsborgs fästning
Markägoförhållande: Statens Fastighetsverk
Skötselansvarig: Försvarsmakten
Spårkaraktär: Spåret, som huvudsakligen går på grus och asfalt, är flackt och lättsprunget.
Spårlängd/markering: 4,9 km/gul.
Belysning: Nej

Namn: **Vanäs udde**
Plats: Vanäs udde
Markägoförhållande: Statens Fastighetsverk
Skötselansvarig: Försvarsmakten
Spårkaraktär: Går på flack stig genom lummig lövskog.
Spårlängd/markering: 1 km/blå.
Belysning: Nej

Namn: **Engvallen**
Plats: Engvallen i Forsvik
Markägoförhållande: Karlsborgs kommun, privat
Skötselansvarig: Forsviks IF på uppdrag av Karlsborgs kommun
Spårkaraktär: Lätt kuperad terräng i skogsmiljö.
Spårlängd/markering: 2,2 km/röd
Belysning: Nej

11.1.2. Sammanställning vandringsleder

	Byrundan
Plats:	Granvik
Markägoförhållande:	Sveaskog
Skötselansvarig:	Granviks byalag
Ledsträckning:	Rundled
Ledkaraktär:	Lättvandrad kulturvandring
Ledlängd/markering:	2 km/ gul
	Fjällåsenrundan
Plats:	Ledstart vid parkeringsplatsen vid Stora Ormahålan
Naturreservat:	Stora Fjällets naturreservat
Markägoförhållande:	Naturvårdsverket
Skötselansvarig:	Länsstyrelsen
Ledsträckning:	Rundled
Ledkaraktär:	Leden går igenom gammelskog med inslag av både gammal granskog och äldre hållmarkstallskog. Terrängen är relativt kuperad och svårighetsgraden hamnar därför något över medel.
Ledlängd/markering:	2,5km/ röd
	Granviksleden
Plats:	Ledstart vid Granviks besökscentrum
Naturreservat:	Stora Fjällets naturreservat
Markägoförhållande:	Naturvårdsverket, Sveaskog
Skötselansvarig:	Granviks byalag
Ledsträckning:	Rundled
Ledkaraktär:	Terrängen är dock relativt kuperad och svårighetsgraden hamnar därför något över medel.
Ledlängd/markering:	5km/ blå
	Djäknarundan
Plats:	Ledcentrum vid Granviks hamn
Naturreservat:	Valekleven-Ombo öars naturreservat
Markägoförhållande:	Sveaskog, Naturvårdsverket
Skötselansvarig:	Granviks byalag, Entreprenör
Ledsträckning:	Rundled
Ledkaraktär:	Led som följer skogsvägar. Landskapet är lättvandrat och svårighetsgraden ligger runt medel.
Ledlängd/markering:	11km/ blå
	Gruvrundan på Bölet

Plats: Bölet
Naturreseptat: **Bölets ängars naturreseptat**
Markägoförhållande: Sveaskog, Naturvårdsverket
Skötselansvarig: Granviks byalag
Ledsträckning: Rundled
Ledkaraktär: Lättvandrad led bitvis kuperad på stigar och vägar.
Ledlängd/markering: 2,8km/ blå. Enkelriktad markering

Gärdeslingan

Plats: Brevik
Markägoförhållande: Privat, Breviks församling
Skötselansvarig: Breviks hembygdsförening
Ledsträckning: Rundled. Brevik-Breviks camping-Gärde.
Ledkaraktär: Lätt till medelsvår vandring i omväxlande natur- kulturlandskap.
Ledlängd/markering: 9,7km/ vit.

Kungens växtrunda

Plats: Granvik
Markägoförhållande: Karlsborgs kommun
Skötselansvarig: Livregementets Husarer K3
Ledsträckning: Rundled
Ledkaraktär: Lättvandrad i naturskön omgivning.
Ledlängd/markering: 2,5km/blå

Stora Fjälletrundan

Plats: Ledstart vid parkeringsplatsen vid Stora Ormahålan alternativt vid parkeringsplatsen vid Tingsjöarna
Naturreseptat: **Stora Fjällets naturreseptat**
Markägoförhållande: Naturvårdsverket
Skötselansvarig: Länsstyrelsen
Ledsträckning: Rundled
Ledkaraktär: Böljande skogsterräng med sjöar, kulturmiljö med torplämningar. Leden går igenom gammelskog med inslag av både gammal granskog och äldre hällmarkstallskog. Terrängen är relativt kuperad och svårighetsgraden hamnar därför något över medel.
Ledlängd/markering: 4km/ orange

Torp och kulturmiljövandring

Plats: Granvik Björkemon
Naturreseptat: **Stora Fjällets naturreseptat**
Markägoförhållande: Naturvårdsverket, privata
Skötselansvarig: Granviks byalag/Länsstyrelsen
Ledsträckning: Medelsvår rundled med mellanförbindelse.
Ledkaraktär: Böljande skogsterräng med sjöar, kulturmiljö med torplämningar.

Ledlängd/markering: 6km/ blå

Torprundan

Plats: Stora Fjällets naturreservat
Naturreservat: **Stora Fjällets naturreservat**
Markägoförhållande: Naturvårdsverket
Skötselansvarig: Länsstyrelsen
Ledsträckning: Lätt rundled på skogsstig.
Ledkaraktär: Böljande skogsterräng, kulturmiljö med torplämningar.
Ledlängd/markering: 1km/ blå

Röåslingan

Plats: Brevik
Naturreservat: **Stora Röå naturreservat**
Markägoförhållande: Privat, Breviks församling
Skötselansvarig: Breviks hembygdsförening
Ledsträckning: Rundled.
Ledkaraktär: Lättvandrat molandskap.
Ledlängd/markering: 8km/ blå.

Tingsjötorprundan

Plats: Ledstart vid parkeringsplatsen vid Stora Ormahålan alternativt vid parkeringsplatsen vid Tingsjöarna
Naturreservat: **Stora Fjällets naturreservat**
Markägoförhållande: Naturvårdsverket
Skötselansvarig: Länsstyrelsen
Ledsträckning: Rundled
Ledkaraktär: Böljande skogsterräng med sjöar, kulturmiljö med torplämningar. Leden går igenom gammelskog med inslag av både gammal granskog och äldre hållmarkstallskog. Terrängen är relativt kuperad och svårighetsgraden hamnar därför något över medel.
Ledlängd / markering: 3,5 km / gul

Västra Vätternleden etapp 1-3

Plats: Stenkällagården - Röå
Naturreservat: **Stora Röå, Bölskullen, Bölets ängar, Valekleven-Ombo öar, Håketjärnarna**
Markägoförhållande: Karlsborgs kommun, Sveaskog, privata
Skötselansvarig: Granviks byalag/Friluftsfrämjandet/Breviks hembygdsförening.
Ledsträckning: Del av Skaraborgsleder med anslutning till Bergslagsleden i norr och Södra Vätternleden i söder
Ledkaraktär: Omväxlande och historiskt intressant sträckled med varierande svårighetsgrad.
Ledlängd/markering: 195km/ orange

Yttersjörundan

Plats:	Stora Fjällets naturreservat
Naturreservat:	Stora Fjällets naturreservat
Markägoförhållande:	Naturvårdsverket, Sveaskog, privata
Skötselansvarig:	Länsstyrelsen
Ledsträckning:	Rundled
Ledkaraktär:	Plan ledsträckning rund Yttersjön. Lättvandrad.
Ledlängd / markering:	1km / grön

Bävern

Typ av led:	Rundled
Markägarförhållande:	Sätra Bruk
Skötselansvarig:	Sätra Bruk
Ledsträckning:	Sätra – Ed runt Edsån.
Ledkaraktär:	Grusväg
Ledlängd:	7km

Svanen

Plats:	Sätra
Typ av led:	Rundled
Markägarförhållande:	Sätra Bruk
Skötselansvarig:	Sätra bruk
Ledsträckning:	Start och slut i Sätra
Ledkaraktär:	Grusväg
Ledlängd:	1,5 km.

11.1.3 Ridleder

Ridled Tiveden

Plats:	Ridled Tiveden är ett sammanhängande ridledssystem på stigar och vägar i gränslandet Tiveden mellan Närke och Västergötland. Leden är uppdelad i delsträckor och delslingor.
Markägoförhållande:	Sveaskog, Skara Stift skogsägare, Sätra Bruk, privata
Skötselansvarig:	Föreningen Ridleder Tiveden. Granviks byalag
Ledsträckning:	I Karlsborg: Granviksleden, Udenäsleden
Ledkaraktär:	Vägar och stigar i skogsmark.
Ledlängd/markering:	Granviksleden 16,5 km gul, Udenäsleden 45 km

11.1.4 Cykelleder

Skylt-ansvarig:	Karlsborgsslingan Karlsborgs kommun, Folkhälsorådet i samarbete med AME
Ledsträckning:	Tre stycken ledslingor i Karlsborgs tätort.
Ledkaraktär:	Flackt och lättrampat.
Ledlängd/markering:	2,5 km /grön, 4 km/ röd, 6 km/ blå.
Karta/ledbeskrivning:	Ja
Skylt-ansvarig:	Karlsborgs fästning/Vanäs udde K3
Ledsträckning:	Slinga runt Karlsborgs fästning och Vanäs udde.
Ledkaraktär:	Flackt och lättrampat med fina vyer mot Vättern.
Ledlängd/markering:	4,9 km/ gul
Karta/ledbeskrivning:	Ja
Skylt-ansvarig:	Runt Vättern Svenska cykelsällskapet
Ledsträckning:	Runt Vättern
Ledkaraktär:	Mindre trafikerade vägar i omväxlande landskap
Ledlängd/markering:	411 km/blå, skyltar i vägskäl.
Karta/ledbeskrivning:	Ja
Skylt-ansvarig:	Västgötaleden Svenska cykelsällskapet
Ledsträckning:	Knyter samman de flesta kommuner i Västergötland. Längd
Ledkaraktär:	På vägar i omväxlande natur och kulturlandskap
Ledlängd/markering:	1100 km/röd, skyltar i vägskäl.
Karta/ledbeskrivning:	Ja
Skylt-ansvarig:	Bottensjön runt (saknas)
Ledsträckning:	Runt Bottensjön
Ledkaraktär:	På vägar i omväxlande kultur- och skogslandskap med närhet till vatten.
Ledlängd/markering:	33 km.
Karta/ledbeskrivning:	Ja
Skylt-ansvarig:	Göta kanal (saknas)
Ledsträckning:	Längs Göta kanal. Östra delen mellan Töreboda och Karlsborg runt sjön Viken
Ledkaraktär:	Västra delen längs kanalen. Östra delen genom omväxlande skogs- och kulturlandskap.
Ledlängd/markering:	Omarkerad led
Karta/ledbeskrivning:	Ja.

11.1.5 Kanotleder

	Granvik – Ombo öar
Ledsträckning:	Skärgårdsområde längs Skaraborgs Vätterkust i Granviks naturreservat.
Ledkaraktär:	Skärgårdspaddling.
Karta/ledbeskrivning:	Ja
	Bottensjön
Ledsträckning/område:	Bottensjön
Ledkaraktär:	Paddling på sjö längs historiskt intressanta platser.
Karta/ledbeskrivning:	Ja
	Göta kanal
Ledsträckning:	Sjön Viken och kanalen mellan Tåtorp och Sjötorp.
Ledkaraktär:	Större delen strandnära paddling med flera slusspassager. Öppet vatten över Viken.
Karta/ledbeskrivning:	Ja
	Viken
Ledsträckning/område:	Sjön Viken.
Ledkaraktär:	Sjöpaddling
Karta/ledbeskrivning:	Ja
	Edsån
Ledsträckning/område:	Sjön Viken längs Edsån till Unden.
Ledkaraktär:	Åpaddling
Karta/ledbeskrivning:	Ja
	Viken-Örlen
Ledsträckning/område:	Sjön Viken - ån Örlan – Örlen
Ledkaraktär:	Sjöpaddling och åpaddling
Karta/ledbeskrivning:	Ja
	Viken – Vättern
Ledsträckning/område:	Sjön Viken - Göta kanal vid Forsvik – Bottensjön och ut i Vättern i Karlsborg
Ledkaraktär:	Strandnära paddling, växlat med öppna vatten i barrskogsdominerade omgivning. Många kulturhistoriska sevärdheter längs sträckan.

11.1.6 Skidor

Flera av kommunens motionsspår prepareras vintertid vid god snötillgång för klassisk skidåkning. Vid Stenkällegården i Tiveden finns en anläggning för utförsåkning med 3 liftar och 3 nedfarter, den längsta på 700 meter. Högsta fallhöjd 76 meter. Skiduthyrning finns.

Hammarnäset

Plats: Hammarnäset. Infart från väg 49 ca 700 m.
Markägoförhållande: Fortifikationsverket, privata
Skötselansvarig: Försvarsmakten
Spårkaraktär: Två slingor i flack skogsterräng
Spårlängd/markering: 2,5 km/röd. 5 km/gul

Norra Skogens fritidsområde

Plats: Norra Skogen
Markägoförhållande: Karlsborgs kommun
Skötselansvarig: SOK träff
Spårkaraktär: Måttligt kuperat i gallrad tallskog.
Spårlängd/markering: 1,3 km/blå. 2,5 km/röd, 3,5 km/gul
Belysning: Ja

11.1.7 Skridsko

Hankens ishockeyrink Karlsborg

Plats: Hanken
Markägoförhållande: Karlsborgs kommun
Skötselansvarig: Hanken/Svanviks hembygdsförening på uppdrag av Karlsborgs kommun
Belysning: Ja

11.1.8 Utegyms

I kommunen finns 4 utegym. De finns vid Strandvägen i centrala Karlsborg, vid Moliden (Hedenområdet), vid Engvallen i Forsvik samt vid lekplatsen (nya fotbollsplan) i Mölltorp

11.2 Föreningar

I Karlsborg finns omkring 25 föreningar med huvudsaklig verksamhet inom idrott, motion friluftsliv och natur.

11.3 Bad, Båtliv och fiske

I Karlsborg vimlar det av fina badställen och stränder. Antingen väljer du att bada på någon av de platser där det finns lekplatser, toaletter och bryggor. Om du hellre vill vara för dig själv finns många fina guldplatser längs med våra alla sjöars strandlinjer.

11.3.1 Badplatser i Karlsborgs kommun

- Bottensjön - Karlsborgs Camping
- Bottensjön, Hamnen (Mölltorp)
- Bottensjön, Ringvägen (Karlsborg)
- Bottensjön, Svartfjällsviken (Karlsborg)
- Kyrksjön, (Mölltorp)
- Viken, Forsvik
- Viken, Skarven (Undenäs)
- Vättern, Djäknasundet (norr om Granvik)
- Vättern, Granvik
- Vättern, Gula villan (Karlsborg)
- Vättern, Hammaren (Brevik)
- Vättern, Hanken (Karlsborg)
- Vättern, Pingskyrkan (Karlsborg)
- Vättern, Vättersvallen (Brevik)

**Vid nedanstående badplatser testas vattenkvaliteten med jämna mellanrum:
För att se resultat av provtagningarna se webblänkar.**

- Bottensjön, Karlsborgs Camping
- Kyrksjön, badplatsen (Mölltorp)
- Viken, Skarven (Undenäs)

- Vättern, Pingstkyrkan (Karlsborg)
- Vättern, Hanken (Karlsborg)
- Vättern, Vättersvallen (Karlsborg)
- Vättern, Djäkнасundet (norr om Granvik)
- Vättern, Granvik

11.3.2 Hamnar i Karlsborgs kommun

Med Göta kanal, Vättern och flera sammanhängande sjöar har Karlsborg mycket goda förutsättningar för båtliv och vattensport. Paddling i vattendrag och längs Vätterkustens skärgård och segling och motorbåtssport på öppet vatten. Kommunen har flera hamnar för båtturismen. Vid Vättern och även andra sjöar finns iläggningsplatser för den som kommer med egen båt.

Vättern

Brevik

Breviks hamn

Granvik – Klangahamn

Granviks hamn

Klangahamns fiskehamn

Karlsborg

Hankens hamn

Strandpirens Marina

Kölens hamn

Stenbryggan, inre hamnen

Stenbryggan, yttre hamnen

Väntbrygga Göta kanal

Bottensjön

Forsvik

Väntbrygga Göta kanal

Karlsborg

Aborrviken

Löjviken

Rödesund

S:a skogen

Carlsborgs SS

Göta Kanal

Mölltorp

Hamnen

Viken

Forsvik

Spikbryggan

Väntbrygga Göta kanal

11.3.3 Fiske

Karlsborg bjuder även på fantastiska möjligheter för den fiskeintresserade. Utbudet med bra fiskevatten, för alla typer av fiske, är stort både i och runtom Karlsborg. Här kan du fiska i Sveriges näst största sjö Vättern, eller i en av småsjöarna Bottensjön, Viken och Kyrksjön. För dig som vill höja fiskeupplevelsen med underskön natur och trolska skogar, finns många småsjöar och vattendrag i Tiveden.

11. Referenser

Naturvårdsverket Områden av riksintresse
Karlsborgs kommun Översiktsplan 2020
Karlsborgs kommun Vision 2020
Karlsborgs kommun Skogsbruksplan
Forskningsprogrammet Friluftsliv i förändring. Juni 2008.
Nationell enkät om friluftsliv och naturturism i Sverige.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
2007 Skötselplan för naturreservatet Bölets ängar
1982 Skötselplan för naturreservatet Bölskullen
1974 Skötselplan för naturreservatet Granvik
2011 Skötselplan för naturreservatet Hovet
2009 Skötselplan för naturreservatet Hulta hagar
2009 Skötselplan för naturreservatet Håketjärnarna
1989 Skötselplan för naturreservatet Lindberga
2015 Skötselplan för naturreservatet Myrhulta mosse
1997 Skötselplan för naturreservatet Röå Alumpskog
2013 Skötselplan för naturreservatet n Stora Fjället
1973 Skötselplan för naturreservatet Stora Röå
1996 Skötselplan för naturreservatet Uvviken - Kyrkogårdsjön
1996 Skötselplan för naturreservatet Valekleven - Ombo öar
Naturvårdsverkets rapport nr 5410, 2004. Värna, vårda, visa. Ett program för bättre förvaltning och nyttjande av naturskyddade områden.

Naturvårdsverkets rapport nr 5612, 2006. Regionala och kommunala friluftspaner.
Naturvårdsverket, 2011. Förslag till mätbara mål för friluftslivspolitik.
Naturvårdsverket rapport nr 6547, 2013. Friluftsliv i förändring. Resultat från ett
forskningsprogram.
Regeringens proposition, 2009/10:28. Framtidens friluftsliv.

Webblänkar

Naturvårdsverket: www.naturvardsverket.se
Länsstyrelsen i Västra Götaland: www.lansstyrelsen.se/VastraGotaland/Sv
<https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/>
Mittuniversitetet forskning: www.miun.se/Forskning/forskningsomraden
Göteborgs universitet forskning: www.gu.se/forskning
Gymnastik och Idrottshögskolan forskning: www.gih.se/forskning
Umeå universitet forskning: www.umu.se/forskning
Blekinge Tekniska Högskola forskning: www.bth.se/forskning
<https://www.karlsborg.se/bygga-bo--miljo/samhallsplanering-ny/oversiktsplanen/>
Regeringskansliet: www.regeringen.se
Håll Sverige rent: www.hsr.se
Skaraborgsleder: www.skaraborgsleder.se
Skaraborgs Fiskevattenägarförbund: www.skaraborgsfiske.se/lonern
Havs och vattenmyndigheten: <https://badplatsen.havochvatten.se/badplatsen/karta>
Skidspår: www.skidspar.se